

leiderdorp

FINANCIËLE
KADERNOTA
2021-2024

INHOUDSOPGAVE

A. Woord vooraf	3
B. Leeswijzer	5
C. Kadernota	7
<hr/>	
Perspectief 2021-2030	7
Algemene uitgangspunten	9
Programma 1: Meedoen in Leiderdorp	12
Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp	15
Programma 3: Bestuur en organisatie van Leiderdorp	18
Algemene Dekkingsmiddelen	19
Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	21
D. Fin. overzicht	23
E. Investerings	25
F. Duurzaamheid	27

A. WOORD VOORAF

Zoals afgesproken in de financiële verordening, bieden wij u hierbij de Financiële Kadernota 2021-2024 aan.

In deze kadernota starten we wederom met de paragraaf "Perspectief 2021-2030" maar deze is dit keer wat beperkter van opzet. De uitkomsten van dit perspectief zijn immers mede afhankelijk van de dekkingsmaatregelen die voor besluitvorming separaat worden aangeboden bij deze kadernota. Daarnaast is op dit moment natuurlijk geen enkele uitspraak te doen over de structurele effecten van de coronacrisis. Anders dan vorig jaar hebben we er in deze kadernota voor gekozen om alle mogelijke ontwikkelingen mee te nemen en op die wijze een realistisch perspectief voor de komende jaren op te stellen.

De voorliggende Financiële Kadernota 2021-2024 bevat geen inzet van de behoedzaamheidsreserve om de begroting sluitend te maken. De omvang van die reserve bedraagt volgens de lopende begroting in 2020 ca. € 1 miljoen. Dat bedrag zou de gemeente in 2020 weleens hard nodig kunnen hebben voor de incidentele gevolgen van de coronacrisis die dit jaar optreden. Afhankelijk van de uitkomsten van de meicirculaire 2020 gemeentefonds zal de gemeente voor de begroting 2021 dan wel voor de jaren ná 2021 wellicht aanvullende maatregelen moeten nemen om een reëel en structureel sluitende begroting en meerjarenraming te kunnen presenteren.

De Financiële Kadernota 2021-2024 bevat naast de financiële uitgangspunten vooral autonome ontwikkelingen (voor- en nadelen) aan de hand waarvan de financiële positie zonder dekkingsmaatregelen in kaart is gebracht. Voor het sluitend maken van het meerjarenbeeld zijn in het kader van het project "Naar een Toekomstbestendige Begroting" dekkingsmaatregelen uitgewerkt. Die dekkingsmaatregelen bieden wij u separaat aan inclusief een voorstel van ons college welke dekkingsmaatregelen worden ingezet om tot een structureel en reëel sluitende begroting 2021 + meerjarenraming te komen.

De beide trajecten leveren de volgende uitkomst op. Vooralsnog overstijgen de dekkingsmaatregelen het te dekken tekort. Gelet op de onzekere tijden stellen wij u voor om die resultaten toe te voegen aan de behoedzaamheidsreserve uitkering gemeentefonds. De financiële kadernota 2021-2024 loopt immers vooruit op de uitkomst van de meicirculaire gemeentefonds die na 31 mei 2020 wordt verwacht. Over de uitkomst van de meicirculaire wordt de raad separaat geïnformeerd.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo huidig meerjarenbeeld	-156.178	-484.102	-664.899	-934.991
Ontwikkelingen Financiële Kadernota 2021-2024	1.162.389	1.528.168	1.856.125	2.527.919
Geactualiseerd begrotingssaldo 2021-2024	1.006.211	1.044.066	1.191.226	1.592.928
Dekkingsmaatregelen Naar een Toekomstbestendige Begroting	-1.093.335	-1.361.064	-1.503.628	-1.632.351
Begrotingssaldo inclusief dekkingsmaatregelen	-87.124	-316.998	-312.402	-39.423
Toevoeging aan de Behoedzaamheidsreserve	87.124	316.998	312.402	39.423
Nieuw meerjarenbeeld 2021-2024	0	0	0	0

Indien de tussentijdse ontwikkelingen, zoals de meicirculaire, het structurele beeld niet al te veel verstoren, zal in overeenstemming met het hiervoor gepresenteerde meerjarenbeeld, voor 2021 een sluitende begroting kunnen worden opgesteld waarin naar verwachting een deel van de structurele lasten incidenteel zijn gedekt. In die situatie is het van belang dat de structurele lasten in de meerjarenraming in ieder geval in het laatste jaar ook met structurele baten zijn gedekt. Met deze Financiële Kadernota wordt die situatie bereikt.

De financiële kadernota vormt in combinatie met de nota "Naar een Toekomstbestendige Begroting" de voorbereiding op de begroting die wij u in het najaar zullen voorleggen. Richtinggevende uitspraken van uw raad helpen college en ambtenaren bij het vervolmaken van de uiteindelijke begroting 2021. Om die reden stellen wij u voor om de kadernota 2021-2024 incl. de voorgestelde dekkingsmaatregelen vast te stellen.

College van Burgemeester en Wethouders,

Leiderdorp, 26 mei 2020.

B. LEESWIJZER

In **hoofdstuk C** is als eerste het perspectief 2021-2030 geschetst. Daarna zijn de algemene uitgangspunten opgenomen. Deze uitgangspunten kunnen effect hebben op meerdere programma's en zijn voor de inzichtelijkheid niet uitgesplitst. De financiële effecten van deze 'programma overstijgende' uitgangspunten zijn t.b.v. het overzicht opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen. De uitsplitsing zal uiteraard in de begroting 2021-2024 wel plaatsvinden. Vervolgens komen de programma's naar voren. Per programma wordt gestart met een financieel overzicht waarbij is aangegeven of het in totaal om een voordelige (-/-) of een nadelige mutatie (+/+) gaat. In de nummering van de items staat het 1e cijfer voor het programmanummer met een volgnummer per mutatie. Indien een mutatie ook een effect in andere programma's resp. andere onderdelen heeft, dan is dat nummer ook in de tabel gegeven. Aansluitend op de programma's is het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen en het onderdeel Overhead toegevoegd.

Hoofdstuk D geeft het totaaloverzicht van alle programma's en onderdelen tezamen weer.

In **hoofdstuk E** zijn de nieuwe investeringvoornemens gegeven met de bijbehorende kapitaallasten. De investeringskredieten worden nu niet beschikbaar gesteld. Dat is onderdeel van begroting 2021 en voor een enkele investering zal de beschikbaarstelling van het krediet in de 1e Bestuursrapportage 2020 worden meegenomen.

Hoofdstuk F bevat een overzicht van de activiteiten uitvoering duurzaamheidsagenda waarvoor in programma 2 een financiële mutatie is opgenomen.

C. KADERNOTA

Perspectief 2021-2030

De financiële kadernota start met de paragraaf "Perspectief 2021-2030" waarin we de financiële positie van de gemeente Leiderdorp op de lange termijn schetsen aan de hand van een aantal relevante ontwikkelingen.

In tegenstelling tot de vorige kadernota zijn voor de ontwikkelingen in het sociaal domein, in het bijzonder voor jeugdhulp, nu structureel realistische ramingen in de kadernota doorgevoerd. Ook de uitkomsten van het concept Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) en de structurele ontwikkelingen van de beheerplannen openbare ruimte en ontwikkelingen bij de gemeenschappelijke regelingen zijn meegenomen. Daarmee geeft de huidige kadernota voor de periode tot en met 2024 een completer beeld van de financiële positie van de gemeente.

Voor de periode na 2024 zijn twee ontwikkelingen relevant:

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is al jaren onderwerp van discussie. De wens om die ontwikkeling te koppelen aan de omvang van de rijksuitgaven enerzijds staat haaks op de wens om meer 'rust' te creëren op deze voor de gemeenten zo bepalende inkomstenstroom. De fluctuaties vooraf en achteraf in de hoogte van de uitkering zorgen voor een wisselend beeld van de financiële positie met alle gevolgen van dien. De oproep van veel gemeenten aan de rijksoverheid om in het kader van de aanpassing van de verdeelsystematiek dit fenomeen te adresseren heeft niet tot resultaat geleid. De onzekerheid op dit punt blijft.

De aanpassing van de verdeelsystematiek zelf is met een jaar uitgesteld. Een belangrijke overweging daarvoor was dat de voorlopige uitkomsten een verschuiving betekende van de kleinere gemeenten naar de grotere steden. Hoewel 'reparatiemaatregelen' worden onderzocht is de verwachting dat die uitkomst niet wezenlijk zal veranderen. Hoe dat nu precies uitpakt voor Leiderdorp is onbekend, maar gerust zijn we er niet op.

Tenslotte de onzekere situatie als gevolg van de coronacrisis. De structurele effecten voor de rijksuitgaven cq de omvang van het gemeentefonds zijn allermindst duidelijk. Eind maart heeft het CPB vier scenario's doen verschijnen over de mate waarin we in een economische recessie belanden als gevolg van de coronacrisis. Naarmate de maatregelen langer nodig zijn, wordt de recessie dieper. We moeten ons realiseren dat het CPB iets zegt over de markteconomie. Dat is wat anders dan de rijksuitgaven die effect hebben op het gemeentefonds. Die rijksuitgaven zullen zich aan het begin van een crisis wellicht anticyclisch bewegen. Een deel daarvan zal buiten de kaders worden geplaatst. En mocht de crisis wat langer duren dan is een tijdelijke fixatie van het accres, net als in de jaren 2009-2011, niet uitgesloten. Voor de langere termijn moeten we wellicht ook rekening houden met dalende accressen. De extra bestedingen ter bestrijding van de gevolgen van deze crisis in 2020 zijn in ieder geval buiten de Accres Relevante Uitgaven (ARU) geplaatst.

Kapitaallasten investeringsplan

Voor de ontwikkeling van de financiële positie na 2024 zijn kapitaallasten die voortvloeien uit het investeringsplan (IP) sterk bepalend. Uit de 10-jarige beheerplannen voor de openbare ruimte zijn de investeringen voor de middellange termijn in kaart gebracht. Verder weten we dat het concept IHP Onderwijs en het beheerplan voor sportaccommodaties

ook nog investeringswensen voor de toekomst bevatten. Op dit moment zijn de gevolgen van het investeringsplan tot en met 2030 niet doorgerekend. Die actie is gepland in de zomer van dit jaar waarbij we eerst een indicatie van de 'kasstroom' opvragen. Waar we in het verleden de kapitaallasten voor de planperiode van de begroting + meerjarenraming berekende, verlengen we die horizon nu bij de uitwerking van de begroting tot 2030. In aanvulling op het investeringsplan bij de begroting worden de uitkomsten van die exercitie daar ook gepresenteerd.

Algemene uitgangspunten

Beginstand 2020-2023

Zoals gebruikelijk starten we de kadernota met de stand van de lopende begroting. Deze stand is opgebouwd vanaf de primitieve begroting 2020-2023 t/m de voorliggende begrotingswijziging bij de 1ste bestuursrapportage 2020. Voor de inhoudelijke besluiten verwijzen wij u naar de betreffende raadsbesluiten resp. raadsvoorstellen. Voor een goed beeld van de uitkomsten van de concept-kadernota 2021-2024 zijn de voorgenomen verrekeningen 2021 t/m 2023 met de behoedzaamheidsreserve gemeentefonds teruggedraaid en is de jaarschijf voor het jaar 2024 toegevoegd. De beginstand laat het volgende beeld zien.

Onderwerp	I/S	2021	2022	2023	2024
Stand van de begroting voor de Kadernota 2021-2024	I/S	-	-	-	(1.006.392)
Terugdraaien verrekening behoedzaamheidsreserve	I	(187.178)	(515.102)	(695.899)	8.945
Voorlopige uitkomst 1e Bestuursrapportage 2020	S	31.000	31.000	31.000	62.456
Begrotingssaldo		(156.178)	(484.102)	(664.899)	(934.991)
		voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

Indexering baten

Op 17 maart 2020 is het Centraal Economisch Plan 2020 van het CPB gepubliceerd. In de kerngegevens tabel is het verwachte indexeringspercentage opgenomen dat wij aanhouden voor de indexering van de inkomsten van de gemeente Leiderdorp. De raming voor het nationale consumentenprijsindex (cpi) bedraagt voor 2021 1,7%. Voor 2020 bedraagt het CPI ook 1,7% terwijl bij de begroting 2020 nog 1,5% werd verwacht. Voorgesteld wordt nu om de inkomsten in de begroting te verhogen met 1,9%, te weten 1,7% plus de correctie van 0,2% voor 2020. Op deze wijze wordt de indexering op het meest actuele beeld gebaseerd.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de ontwikkeling van de rijksbegroting. In die rijksbegroting wordt ook rekening gehouden met loon- en prijsontwikkelingen, maar BZK verstrekt geen informatie over het aandeel van die loon- en prijsontwikkelingen in het totaal van het gemeentefonds. Op basis van de decembercirculaire is de algemene uitkering voor 2021 omgerekend van constante (prijsspeil 2020) naar lopende prijzen (prijsspeil 2021). Op basis van die omrekening komt de toename van de algemene uitkering op ca. 1,44%. Dat percentage houden we, vooruitlopend op het beschikbaar komen van de mei-circulaire 2020, aan als de loon- en prijsontwikkeling op deze inkomstenpost.

Indexering lasten

Het is gebruikelijk om de personele budgetten in de begroting jaarlijks te laten meegroeien met de feitelijke loonkostenontwikkeling. De loonontwikkeling voor 2021 is nog onderwerp van onderhandeling maar we schatten in dat de loonkosten in 2021 oplopen met 3,17%. Dat percentage is inclusief de doorwerking van de loonkostenontwikkeling 2021 t.o.v. 2020 van 1,25% die voortvloeit uit de CAO 2019-2020.

De huidige CAO gemeenten loopt tot 31 december 2020. Voor de begroting 2020 is voor de loonkostenontwikkeling op basis van de CAO 2019-2020 doorgerekend. Op het punt van de CAO kan een correctie voor de loonontwikkeling

achterwege blijven maar de geraamde ontwikkeling van de werkgeverspremies van 1,58% per 1 januari 2020 valt met 0,41% veel gunstiger uit.

Voor de ontwikkeling van de loonkosten in 2021 gaan we dan ook uit van een indexering van 2,0% zijnde de loonkostenontwikkeling 2021 van 3,17% verminderd met de correctie over 2020 van 1,17%.

De budgetten voor de materiële lasten worden in de begroting geïndexeerd met het percentage voor de prijsontwikkeling van de netto materiële overheidsbestedingen (imoc) zoals deze in het Centraal Economisch Plan 2020 van het CPB zijn gehanteerd. Het percentage voor 2020 van 1,8% is 0,3% hoger dan het percentage dat voor de begroting 2020 is gebruikt. Voor dit verschil wordt de indexering voor 2021 van 1,7% gecorrigeerd. De indexering voor 2021 komt daarmee op 2,0%.

Voor de indexering van de bijdragen aan de meeste gemeenschappelijke regelingen is aangesloten bij de afspraken die met de regio-gemeenten zijn gemaakt in de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen. Die heeft de indexering voor de loonkosten bepaald op 3,88% en de indexering voor de materiele budgetten op 1,80%. De bijdrage van de gemeente aan de regeling wordt vervolgens geïndexeerd met het gewogen percentage op basis van de verhouding loonkosten en materiele kosten volgens de begroting van de betreffende gemeenschappelijke regeling.

Tenslotte houden we bij de indexering van meerjarige uitbestedingen rekening met de contractuele afspraken. Denk bijvoorbeeld aan Sportfondsen en Inclusio.

Renteverwachting

Voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten cq investeringen leent de gemeente op de geld- en kapitaalmarkt. Voor de bepaling van het meerjarenbeeld worden de financieringskosten berekend aan de hand van de renteverwachting voor de komende jaren. Gelet op de voortgaande dalende tendens is de renteverwachting bijgesteld. In deze paragraaf is de renteverwachting die in het kader van de het project "Naar een Toekomstbestendige Begroting" wordt voorgesteld, aangehouden.

- Rente kapitaalmarkt: 2021 = 0,50%, 2022 = 0,75%, 2023 = 1,00% en 2024 = 1,00%
- Rente geldmarkt: 2021 = 0,00%, 2022 = 0,25%, 2023 = 0,50% en 2024 = 0,50%

De omslagrente wordt met ingang van 2021 definitief verlaagd van 0,75% naar 0,50%, de rente voor grondexploitatie is 1,25%.

Areaalontwikkeling

De areaalontwikkeling voor de ontwikkeling van de waarden en de aantallen woningen en niet woningen is geactualiseerd naar de inzichten op dit moment. De berekening van de budgettaire effecten voor de opbrengst OZB zijn meegenomen. De effecten van de areaalontwikkeling op de beheerskosten van de openbare ruimte zijn gering en reeds betrokken bij de opstelling van de beheerplannen vanaf 2020. Uitsluitend voor het beheer van Groene Hart Centrum zijn extra beheerskosten opgevoerd.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Bij de samenstelling van de Financiële Kadernota 2021-2024 zijn de uitkomsten van het concept van het IHP Onderwijs aangehouden. Zoals in de leeswijzer al is aangegeven worden met het vaststellen van deze kadernota geen kredieten beschikbaar gesteld. De beschikbaarstelling van kredieten is onderdeel van de begroting. Wel wordt in deze kadernota

voor het bedrag van de kapitaallasten een 'stelpost' opgenomen. Het IHP zal in de loop van dit jaar door het college worden vastgesteld. Naar aanleiding van die besluitvorming worden u definitieve voorstellen gedaan over de noodzakelijke investeringskredieten voor de huisvesting van het onderwijs.

Uitkomst kadernota 2021-2024

Voor de start van onderstaand overzicht gaan we uit van het begrotingssaldo zoals dat hiervoor is bepaald. Rekening houdend met ontwikkelingen per programma laat de financiële kadernota over alle jaren een tekort zien. Voor het sluitend maken van het meerjarenbeeld zijn in het kader van het project "Naar een Toekomstbestendige Begroting" dekkingsmaatregelen uitgewerkt. Die dekkingsmaatregelen bieden wij u separaat aan inclusief een voorstel van ons college welke dekkingsmaatregelen worden ingezet om tot een structureel en reeel sluitende begroting 2021 + meerjarenraming te komen. Over de ontwikkeling van de algemene uitkering volgens de meicirculaire 2020 wordt de raad separaat geïnformeerd.

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo	-156.178	-484.102	-664.899	-934.991
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp	948.598	1.038.598	1.304.598	1.740.598
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp	245.862	521.641	636.161	870.478
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp	30.506	30.506	30.506	30.506
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	-268.458	-268.458	-321.021	-319.544
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	205.881	205.881	205.881	205.881
Totaal exploitatie	1.006.211	1.044.066	1.191.226	1.592.928
	nadelig	nadelig	nadelig	nadelig
Waarvan incidenteel	-788.886	-684.847	-165.000	200.000
Waarvan structureel	1.795.097	1.728.913	1.356.226	1.392.928

Programma 1: Meedoen in Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Indexering RDOG	S	Autonoom	49.115	49.115	49.115	49.115	101
RDOG HM 2021	S	Autonoom	168.662	168.662	168.662	168.662	102
Re-integratie Werk en Inkomen	S	Autonoom	263.500	263.500	263.500	263.500	103
Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid	S	Autonoom	31.000	31.000	31.000	31.000	104
Dekking uit de Reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-31.000	-31.000	-31.000	0	104
TWO HR extra jeugdmiddelen	S	Autonoom	1.000.000	1.000.000	800.000	800.000	105
Dekking uit de Reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-1.000.000	-600.000	-300.000	0	105
Tijdelijke huisvesting onderwijs	I	Nieuw	444.000	0	166.000	200.000	106
Investerings onderwijshuisvesting	S	Nieuw	0	134.000	134.000	205.000	107
Indexering Inclusio	S	Autonoom	35.000	35.000	35.000	35.000	108
Beëindigen subsidierelatie stichting Lumen	S	Autonoom	-11.679	-11.679	-11.679	-11.679	109
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			948.598	1.038.598	1.304.598	1.740.598	

101. Indexering RDOG

De indexering is naar verhouding van de loonkosten en de materiele kosten berekend op basis van de afgesproken kaders van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Voor loonkosten is 3,88% afgesproken, voor materiele kosten 1,80%.

102. RDOG HM 2021

De volgende ontwikkelingen bij de RDOG HM leiden tot een extra bijdrage voor 2021: toename meldingen Veilig Thuis, de wijziging in inwonersaantallen, de cao stijging en de organisatieontwikkeling RDOG2024, waarbij de RDOG zich gaat ontwikkelen naar een robuuste, datagedreven en flexibele organisatie .

103. Re-integratie Werk en Inkomen

Op grond van artikel 7, eerste lid, en artikel 10, eerste en tweede lid Participatiewet is de gemeente verplicht mensen te ondersteunen naar arbeidstoeleiding. Om het beleid ten aanzien van de verschillende doelgroepen daadwerkelijk te kunnen realiseren zetten we zowel de beschikbare rijksmiddelen in (AU en IU), als de door de raad tot 2021 toegekende additionele gemeentelijke middelen voor de reguliere doelgroep, jongeren en statushouders. Met het wegvallen van deze laatste middelen dreigen we per 2021 ruim 35% van het budget voor re-integratie te verliezen. Dit raakt vooral de kwetsbaarste groepen aan de onderzijde van de samenleving. Teneinde de inzet voor deze groepen op hetzelfde niveau te kunnen continueren, vragen we voor de komende jaren opnieuw extra middelen aan. Omdat de gemeente op grond van artikel 10, eerste lid Participatiewet tevens verantwoordelijk is voor de arbeidstoeleiding van mensen zonder uitkering (Nuggers) bevat de aanvraag ook een beperkt budget t.b.v. deze specifieke groep.

104. Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid

Leiderdorp is wettelijk verplicht toe te zien op de kwaliteit en de rechtmatigheid van geleverde maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo en Jeugdwet. De GGD controleert op de kwaliteit, maar t.a.v. de rechtmatige besteding van zorggelden, de aanpak zorgfraude, zijn wij verplicht om toezichthouders rechtmatigheid aan te stellen. Omdat zorgaanbieders regionaal worden gecontracteerd en er sprake is van een intensieve samenwerking in de Leidse regio, zijn wij voornemens de toezichthouders subregionaal aan te stellen. De toezichthouders zullen op basis van signalen onderzoek doen naar de doelmatige zorglevering van zorgaanbieders en de rechtmatige besteding van pgb's door gebruikers. Zij zien er daarmee op toe dat de financiële middelen die beschikbaar zijn gesteld voor zorg en ondersteuning rechtmatig besteed worden. De Leiderdorpse bijdrage is gebaseerd op het verdeelmodel van Servicepunt71 en zal worden gebruikt om drie toezichthouders Wmo/Jeugd (3fte) aan te stellen. Tevens is rekening gehouden met een beperkt budget voor scholing. We dekken de kosten van toezicht voor de eerste drie jaar uit de reserve sociaal domein.

105. TWO HR extra jeugdmiddelen

Met de vaststelling van de kaders voor de toegang tot jeugdhulp (januari 2020) en het programmaplan jeugdhulp (maart 2020) is rekening gehouden met de huidige begroting (2020). Dit is nog niet in de meerjaren begroting opgenomen. Tot en met 2020 werd in de komende begroting een realistische raming opgenomen waarbij het verschil tussen die raming en het budget dat van rijkswege beschikbaar is gesteld, werd gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. In 2019 is toegezegd dat we de kosten voor jeugdhulp met ingang van de begroting 2021 realistisch maar ook structureel in de meerjarenraming opnemen. Structurele lasten kunnen we niet voor alle jaren dekken uit de reserve sociaal domein omdat die dekking als incidenteel wordt aangemerkt. Wel kunnen we de reserve inzetten als een overbrugging naar 2024 waarin we de structurele lasten volledig dekken uit structurele baten. Om die reden wordt de dekking uit de reserve met een aflopend scenario van EUR 1.000.000 in 2021, EUR 600.000 in 2022 en EUR 300.000 in 2023. De afname in extra middelen van € 1 miljoen naar € 8 ton voor de uitvoering TWO HR Jeugd dient onder andere te worden gevonden in het aanbestedingsplan voor de gemeentelijke toegang. Dit levert bijvoorbeeld door de inzet van de POJ (Praktijk Ondersteuner Jeugd) een jaarlijkse efficiency besparing op. De aanvankelijke planning van de aanbestedingsprocedure zal door de corona uitbraak met een jaar worden uitgesteld naar 1 januari 2022.

106. Tijdelijke huisvesting onderwijs

Voor de realisatie van drie vernieuwbouwprojecten uit het concept Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs is tijdelijke huisvesting nodig om de kinderen op te vangen die tijdens de verbouwing in de school geen onderwijs kunnen krijgen. In deze kadernota zijn de benodigde middelen voor de planperiode 2021-2024 opgenomen vooruitlopend op de vaststelling van het IHP Onderwijs.

107. Investeringsplan onderwijshuisvesting

Voor de realisatie van drie vernieuwbouwprojecten uit het concept Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs worden bij de begroting investeringskredieten aangevraagd. In deze kadernota zijn de daarbij behorende kapitaallasten voor de planperiode 2021-2024 opgenomen vooruitlopend op de vaststelling van het IHP Onderwijs. Alle investeringen zijn nader toegelicht in onderdeel E. Investeringsplan.

108. Indexering Inclusio

In de overeenkomst met Inclusio zijn afspraken gemaakt over de wijze van indexeren. Die indexering valt naar verwachting hoger uit dan het percentage van 2,00% dat wij onder andere hanteren voor de loonkostenontwikkeling maar daarin is wel een correctie van het voorafgaande jaar opgenomen. De extra indexering valt ca 1,54% hoger uit.

109. Beëindigen subsidierelatie stichting Lumen

De Leidse regio heeft sinds 2019 een subsidierelatie met stichting Lumen voor preventieve activiteiten op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg (ggz). Stichting Lumen werkt veelal met ervaringsdeskundigen en zet zich in voor mensen die te maken hebben (gehad) met psychische aandoeningen, psychosociale problemen en/of verslavingsproblematiek. De subsidierelatie met de stichting wordt beëindigd, omdat preventieve ggz onder de opdracht van Inluzio Leiderdorp valt. Het is aan Inluzio Leiderdorp om al niet in samenwerking met stichting Lumen te kijken naar wat nodig is in Leiderdorp.

Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
Natuurmeetnet monitoring	S	Autonoom	17.886	17.886	17.886	17.886	201
Dekking uit budget aanplanten stinzen	I	Autonoom	-17.886	0	0	0	201
IBOR	S	Autonoom	0	0	0	133.645	202
Storting in de voorziening Straatmeubulair	S	Autonoom	0	0	0	10.000	202
Storting in de voorziening Groen	S	Autonoom	0	0	0	50.000	202
Baanderij doorontw.uitv. Gebeidsvisie (pm post)	I	Autonoom	0	0	0	0	203
Beheerkosten VRI 2019	S	Autonoom	8.251	8.251	8.251	8.251	204
Beheer en onderhoud LRN Engelendaal/Oude Spoorbaan	S	Autonoom	0	0	53.500	107.000	205
Maaien gazons_bermen_slootwerk	S	Autonoom	156.312	156.312	156.312	156.312	206
Verlaging inkomsten oud papier en textiel	S	Autonoom	124.369	124.369	124.369	124.369	207
Indexering ODMH	S	Autonoom	16.401	16.401	16.401	16.401	208
Beheer GHCentrum Bospoort	S	Autonoom	0	48.000	48.000	48.000	209
Duurzaamheid	S	Autonoom	184.000	205.500	213.000	200.500	210
Dekking uit reserve Duurzaamheid	I	Autonoom	-184.000	-53.847	0	0	210
Diverse investeringen programma 2	S	Nieuw	5.529	63.769	63.442	63.114	211
Stopzetten PMD inzameling	S	Autonoom	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	212
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			245.862	521.641	636.161	870.478	

201. Natuurmeetnet monitoring

In het coalitieakkoord is gesteld dat het natuurmeetnet wordt voortgezet. Vanuit de Natuurbeschermingswet wordt in het kader van de zorgplicht van de gemeente verwacht dat er actuele verspreidingsgegevens van de beschermde en bedreigde soorten binnen de gemeentegrenzen voorhanden zijn. Om aan te tonen dat we onze beleidsdoelen halen, zijn in de programmabegroting prestatie-indicatoren opgenomen. Ondanks dat het geen wettelijke taak is, zijn deze gegevens wel noodzakelijk voor o.a. de ontwikkeling van projecten op het gebied van ruimtelijke ordening. Het natuurmeetnet heeft slechts nut indien het voor een lange periode wordt ingezet, aangezien een tendens pas na jaren zichtbaar is. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het opzetten van het meetnet; de komende jaren worden de resultaten inzichtelijk.

202. IBOR

In januari 2019 heeft B&W de beheerplannen Kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2029 vastgesteld. De financiële consequenties voor 2024 verwerken we in deze kadernota.

203. Baanderij doorontw.uitv. Gebeidsvisie

In 2020 wordt de gebiedsvisie voor de Baanderij vastgesteld. Dit is de eerste stap van een lang proces om te komen tot de daadwerkelijke uitvoering van de transformatie van de Baanderij. Voor de verdere stappen zijn gedurende het proces naast inzet personeel ook financiële middelen noodzakelijk voor onderzoek (bodem, energie, geluid, flora en fauna, e.d.) en advies (stedenbouw, verkeer, planeconomisch, planologisch, juridisch, contractueel e.d.). In september zal hierover meer bekend zijn en zal de raad gevraagd worden dekking beschikbaar te stellen. Daar waar mogelijk zal dit worden gefinancierd door "werken voor derden" (faciliterend grondbeleid), danwel via de grondexploitatie of vanuit de reserve bouw- en grondexploitaties. Raadsvoorstel volgt in het najaar van 2020 waarbij deze pm-post zal worden gekwantificeerd.

204. Beheerkosten VRI

Als onderdeel van de reconstructie van de Simon Smitweg (wat een onderdeel is van het project Amaliaplein) worden er verkeerslichten geplaatst op de kruising Simon Smitweg - Willem Alexanderlaan. In het raadsbesluit waar de financiële middelen voor dit project beschikbaar zijn gesteld, zijn de benodigde beheerkosten voor de nieuwe VRI niet opgenomen. Deze beheerkosten worden nu als kadernota aanvraag alsnog inzichtelijk gemaakt.

205. Beheer en onderhoud Leidse Ring Noord: Engelendaal/Oude Spoorbaan

Als gevolg van het (geactualiseerd) Kaderbesluit Leidse Ring Noord van 20 april 2020 vragen we budget aan voor de additionele kosten van het beheer en onderhoud van de zowel het tracé Engelendaal als het tracé Oude Spoorbaan. Door de vertraging in de besluitvorming over het Kaderbesluit zal de uitvoering ook naar verwachting een jaar opschuiven. Vandaar dat de beheer- en onderhoudskosten in tijd afwijken ten opzichte van wat in het raadsvoorstel was opgenomen.

206. Maaien gazons, bermen en slootwerk

Vanwege de huidige marktwerking zijn de kosten voor het uitbesteden van maaiwerkzaamheden fors gestegen. Uit actuele directieramingen blijkt dat hierdoor het huidige budget niet meer toereikend is. Er wordt nu al geconstateerd dat de inschrijvingen dermate hoog zijn dat een structurele ophoging van het budget noodzakelijk is om de bestekken te kunnen blijven uitvoeren. Wanneer de directieraming te veel afwijkt van het beschikbare budget, kan er geen aanbesteding worden gestart. Daarmee komt vervolgens de uitvoering van het werk in gevaar. De stijging in eenheidsprijzen wordt ook door verschillende bestekschrijvers gemeld. Als we zouden bezuinigen tot het huidige budget dan moet het beheer wel drastisch veranderd worden. Dit zal zeker voor klachten zorgen.

207. Verlaging inkomsten oud papier en textiel

Door wereldwijde ontwikkelingen in de papiermarkt zijn de kosten structureel hoger dan de baten. De Europese papierrecyclingsmarkt kampt met flinke overschotten. Hierdoor brengt oud papier minder op dan voorheen. De overschotten zijn ontstaan doordat Azië nauwelijks nog oud papier uit Europa importeert vanwege nieuwe, strengere eisen aan het materiaal. Deze ingrijpende ontwikkelingen zorgen voor hogere kosten en lagere opbrengsten voor bedrijven die oud papier en karton recyclen. Hierdoor hebben deze bedrijven de tarieven voor 2020 bijgesteld. In de praktijk betekent dit dat er geen opbrengsten meer worden uitgekeerd. Ondanks deze ontwikkeling blijft het altijd zinvol om papier en karton apart te houden. Dit is nog steeds voordeliger dan verwerken bij het restafval. Daarnaast is het apart inzamelen van papier noodzakelijk om CO2 uitstoot (die bij verbranding tot stand komt) te verminderen. In het coalitieakkoord van de VVD, CDA, D66 en ChristenUnie - SGP voor het bestuur van Leiderdorp 2020 - 2022 is aangegeven dat de gemeente blijft stimuleren dat organisaties in het dorp afvalstromen, zoals oud papier, blijven inzamelen.

208. Indexering ODMH

De indexering is naar verhouding van de loonkosten en de materiele kosten berekend op basis van de afgesproken kaders van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Voor loonkosten is 3,88% afgesproken, voor materiele kosten 1,80%.

209. Beheer GHCentrum Bospoort

Deze aanvraag heeft betrekking op de beheer- en onderhoudskosten van het openbaar gebied rondom het Groene hart centrum. Dit gebied wordt heringericht conform het Definitief Ontwerp. Op 20 april 2020 heeft de raad daarvoor een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Zoals is aangegeven in het voorstel hebben we in deze kadernota de beheer- en onderhoudskosten meegenomen.

210. Duurzaamheid

Bij de vaststelling van de duurzaamheidsagenda is voor de periode 2017 tot en met 2020 een budget gereserveerd voor de uitvoering van de duurzaamheidsagenda. Het college en de gemeenteraad hebben een koers ingezet met als doel "een CO2-neutraal Leiderdorp". Niet alleen lokaal maar ook regionaal, o.a. concept RES, zijn hier stevige afspraken over gemaakt (waaronder een bespaaropgave van 11% per gemeente tot 2025). Een flinke opgave waar ook serieuze budgetten voor vrijgemaakt moeten worden. Om de continuïteit van de uitvoering van de agenda te borgen, en onze ambitie te realiseren, is structureel budget benodigd. Dit geen is regionale aangelegenheid, maar dit is in lijn met de koers vanuit het Rijk (waar ook gemeenten volmondig "ja" tegen hebben gezegd). Voor de jaren 2017-2020 heeft de gemeenteraad € 170.000 beschikbaar gesteld. Voor de jaren 2022 -2024 vragen we € 200.000 aan, dit omdat we een aantal activiteiten willen intensiveren. Dit budget is voor de uitvoering van de activiteiten zoals geformuleerd in de agenda en het werkplan. Overige investeringen (in bijvoorbeeld het aardgasvrij maken van wijken) worden, indien nodig, aditioneel aangevraagd. In onderdeel F is een overzicht van de activiteiten van de duurzaamheidsagenda toegevoegd.

211. Diverse investeringen programma 2

Alle investeringen zijn nader toegelicht in onderdeel E. Investeringen.

212. Stopzetten PMD inzameling

Stop zetten van overeenkomsten met Waste vision en gemeente Leiden voor het inzamelen van PMD. Deze wijziging volgt uit de keuze voor nascheiding.

Programma 3: Bestuur en organisatie van Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
Indexering VRHM	S	Autonoom	30.506	30.506	30.506	30.506	301
Investerings vervanging vervoermiddelen	S	Nieuw	0	0	0	0	302
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			30.506	30.506	30.506	30.506	

301. Indexering VRHM

De indexering is naar verhouding van de loonkosten en de materiele kosten berekend op basis van de afgesproken kaders van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Voor loonkosten is 3,88% afgesproken, voor materiele kosten 1,80%.

302. Investerings vervanging vervoersmiddelen

De investeringen betreffen de jaarschijf 2024. De kapitaallasten daarvan zien we voor het eerst in 2025 terug. Alle investeringen zijn nader toegelicht in onderdeel E. Investerings.

Algemene Dekkingsmiddelen

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Indexering BSGR	S	Autonoom	12.866	12.866	12.866	12.866	401
Areaalontwikkeling	S	Autonoom	7.676	7.676	-887	590	402
Rente geldleningen	S	Autonoom	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	403
Dividend Alliander	S	Autonoom	-9.000	-9.000	-53.000	-53.000	404
Dividend BNG	S	Autonoom	14.000	14.000	14.000	14.000	405
Indexering AU 1,44%	S	Autonoom	-518.000	-518.000	-518.000	-518.000	406
Indexering Lonen 2,0%	S	Autonoom	234.000	234.000	234.000	234.000	406
Indexering materieel 2,0%	S	Autonoom	420.000	420.000	420.000	420.000	406
Indexering belastingen 1,9%	S	Autonoom	-280.000	-280.000	-280.000	-280.000	406
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			-268.458	-268.458	-321.021	-319.544	

401. Indexering BSGR

De indexering is naar verhouding van de loonkosten en de materiele kosten berekend op basis van de afgesproken kaders van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Voor loonkosten is 3,88% afgesproken, voor materiele kosten 1,80%. Verder meldt de BSGR dat de toename van waardebezwaren onder invloed van partijen die op basis van "no cure, no pay" opereren, kostenverhogende uitpakt.

402. Areaalontwikkeling

De areaalontwikkeling heeft financiële gevolgen voor OZB opbrengst. Dit wordt o.a. veroorzaakt door wijziging van bedrijfsmatige doeleinden naar woondoeleinden en door de opleveringsdata van nieuwbouwprojecten.

403. Rente geldleningen

De renteverwachting is de afgelopen jaren tamelijk conservatief geraamd. De praktijk wijst uit dat jaar op jaar die renteverwachting ruim boven de werkelijke rente op geld- en kapitaalmarkt blijft. Ook in 2020 zien we dat beeld. In maart 2020 is een lening aangetrokken van € 10 miljoen, 20 jaar, gelijke delen voor een percentage van 0,62%. Met die lening zal de financieringsbehoefte 2020 waarschijnlijk zijn ingevuld. Dat betekent dat we minder lenen dan verwacht én dat we goedkoper lenen dan vooraf was aangenomen. Dit heeft een voordelig effect in 2020 en werkt structureel door in de meerjarenraming.

404. Dividend Alliander

De dividendraming van Alliander wordt structureel verhoogd voor ongeveer de helft van de meeropbrengst in 2019. Op de meeropbrengst is voor de jaren 2021 en 2022 een bedrag van € 88.000 in mindering gebracht in verband met de verhoging van de Tennet-tarieven die met een vertraging van twee jaar in de tarieven aan de consumenten worden doorberekend.

405. Dividend BNG

De dividendraming van de BNG wordt structureel verlaagd. De verlaging is gelet op het resultaat 2019 gecorrigeerd voor de incidentele afwaardering voor kredietverliezen in 2019. De structurele dividendopbrengst komt daarmee uit op 220K. Ten opzichte van de raming in het meerjarenbeeld een daling met 14.000. Deze nemen we hier voor 100% als nadeel mee.

406. Indexeringen

De indexering lonen, materieel, belastingen en AU zijn globaal berekend aan de hand van de percentages die in de algemene uitgangspunten zijn voorgesteld. De gedetailleerde doorrekening zal in het kader van de samenstelling van de begroting plaatsvinden.

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Indexering Servicepunt71	S	Autonoom	122.046	122.046	122.046	122.046	501
Project Suite voor Sociaal Domein	S	Autonoom	83.835	83.835	83.835	83.835	502
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien			205.881	205.881	205.881	205.881	

501. Indexering Servicepunt71

De indexering is naar verhouding van de loonkosten en de materiele kosten berekend op basis van de bestaande gedragslijn m.b.t. Servicepunt71. Voor de loonontwikkeling wordt aangesloten bij het advies dat ook naar de deelnemende gemeenten uitgaat, nl. 2,0%. De materiele budgetten worden met 1,31% geïndexeerd. Verder is besloten om een deel van de flexibele schil voor inkoop om te zetten in vaste formatie. Daarmee gaat de vaste bijdrage aan SP71 omhoog, maar zal naar verwachting het bedrag voor de flexibele schil inkoop, welke jaarlijks op nacalculatiebasis in rekening wordt gebracht, voor het hoger bedrag afnemen omdat de vaste formatie goedkoper is dan externe inhuur. Tenslotte is het meerwerk ICT 2019 structureel doorgetrokken conform de bestendige gedragslijn.

502. Project Suite voor Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein wordt met verschillende software-applicaties gewerkt. Zo werkt team Werk & Inkomen (W&I) met *Civision Samenlevingszaken*, de Stadsbank met *Allegro*, team Wmo met *T-Care*, de Sociale Wijkteams (SWT) met *WIZportaal* en DZB met *Compas*. Deze 'hoofdapplicaties' zijn ieder gekoppeld aan een scala aan kleinere (zelfbouw)applicaties en – waar mogelijk – aan gemeentebrede applicaties zoals Join en Key2GBA. Kortom: het architectuurlandschap is complex. Derhalve vindt er in regionaal verband een aanbesteding plaats om dit 'landschap' aan applicaties te vereenvoudigen en onder te brengen onder de Suite Sociaal Domein. Dit past ook binnen de koepel 'VRIS' (versterken regionale informatie samenwerking). Servicepunt71 zal ten behoeve van deze organisaties optreden als opdrachtgever. Het inkoopproces wordt in april 2020 afgerond, de implementatie die daarop volgt kent een doorlooptijd van 1 tot 1,5 jaar.

D. FIN.OVERZICHT

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom / bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
Stand van de begroting voor de Kadernota 2021-2024	I/S		0	0	0	-1.006.392	
Terugdraaien verrekening behoedzaamheidsreserve	I		-187.178	-515.102	-695.899	8.945	
Voorlopige uitkomst 1e Bestuursrapportage 2020	S		31.000	31.000	31.000	62.456	
Begrotingssaldo voor de start van de kadernota 2021		Autonoom	-156.178	-484.102	-664.899	-934.991	
Mutaties Kadernota 2021							
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Indexering RDOG	S	Autonoom	49.115	49.115	49.115	49.115	101
RDOG HM 2021	S	Autonoom	168.662	168.662	168.662	168.662	102
Re-integratie Werk en Inkomen	S	Autonoom	263.500	263.500	263.500	263.500	103
Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid	S	Autonoom	31.000	31.000	31.000	31.000	104
Dekking uit de Reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-31.000	-31.000	-31.000	0	104
TWO HR extra jeugdmiddelen	S	Autonoom	1.000.000	1.000.000	800.000	800.000	105
Dekking uit de Reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-1.000.000	-600.000	-300.000	0	105
Tijdelijke huisvesting onderwijs	I	Nieuw	444.000	0	166.000	200.000	106
Investerings huisvesting	S	Nieuw	0	134.000	134.000	205.000	107
Indexering Inclusio	S	Autonoom	35.000	35.000	35.000	35.000	108
Beëindigen subsidierelatie stichting Lumen	S	Autonoom	-11.679	-11.679	-11.679	-11.679	109
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			948.598	1.038.598	1.304.598	1.740.598	
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
Natuurmeetnet monitoring	S	Autonoom	17.886	17.886	17.886	17.886	201
Dekking uit budget aanplanten stinzen	I	Autonoom	-17.886	0	0	0	201
IBOR	S	Autonoom	0	0	0	133.645	202
Storting in de voorziening Straatmeubulair	S	Autonoom	0	0	0	10.000	202
Storting in de voorziening Groen	S	Autonoom	0	0	0	50.000	202
Baanderij doorontw.uitv. Gebeidsvisie (pm post)	I	Autonoom	0	0	0	0	203
Beheerkosten VRI 2019	S	Autonoom	8.251	8.251	8.251	8.251	204
Beheer en onderhoud LRN Engelendaal/Oude Spoorbaan	S	Autonoom	0	0	53.500	107.000	205
Maaien gazons_bermen_slootwerk	S	Autonoom	156.312	156.312	156.312	156.312	206
Verlaging inkomsten oud papier en textiel	S	Autonoom	124.369	124.369	124.369	124.369	207

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2021 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom / bestaand/ nieuw beleid	2021	2022	2023	2024	Nr
Indexering ODMH	S	Autonoom	16.401	16.401	16.401	16.401	208
Beheer GHCentrum Bospoort	S	Autonoom	0	48.000	48.000	48.000	209
Duurzaamheid	S	Autonoom	184.000	205.500	213.000	200.500	210
Dekking uit reserve Duurzaamheid	I	Autonoom	-184.000	-53.847	0	0	210
Diverse investeringen programma 2	S	Nieuw	5.529	63.769	63.442	63.114	211
Stopzetten PMD inzameling	S	Autonoom	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	212
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			245.862	521.641	636.161	870.478	
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
Indexering VRHM	S	Autonoom	30.506	30.506	30.506	30.506	301
Investeringen vervanging vervoermiddelen	S	Nieuw	0	0	0	0	302
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			30.506	30.506	30.506	30.506	
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Indexering BSGR	S	Autonoom	12.866	12.866	12.866	12.866	401
Areaalontwikkeling	S	Autonoom	7.676	7.676	-887	590	402
Rente geldleningen	S	Autonoom	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	403
Dividend Alliander	S	Autonoom	-9.000	-9.000	-53.000	-53.000	404
Dividend BNG	S	Autonoom	14.000	14.000	14.000	14.000	405
Indexering AU 1,44%	S	Autonoom	-518.000	-518.000	-518.000	-518.000	406
Indexering Lonen 2,0%	S	Autonoom	234.000	234.000	234.000	234.000	406
Indexering materieel 2,0%	S	Autonoom	420.000	420.000	420.000	420.000	406
Indexering belastingen 1,9%	S	Autonoom	-280.000	-280.000	-280.000	-280.000	406
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			-268.458	-268.458	-321.021	-319.544	
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Indexering Servicepunt71	S	Autonoom	122.046	122.046	122.046	122.046	501
Project Suite voor Sociaal Domein	S	Autonoom	83.835	83.835	83.835	83.835	502
Totaal programma Overhead, vpb en onvoorzien			205.881	205.881	205.881	205.881	
Totaal Kadernota inclusief Begrotingssaldo			1.006.211	1.044.066	1.191.226	1.592.928	

De financiële kadernota laat over alle jaren een nadeel zien waarbij de verhoging van het budget voor jeugdhulp reeds met een aflopend bedrag van € 1.000.000 in 2021 tot € 0,00 in 2024 is gedekt door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. In het overzicht zijn overigens wel de incidentele kosten voor de uitvoering van het IHP Onderwijs verwerkt.

E. INVESTERINGEN

In de begroting 2021 wordt het volledige investeringsplan (IP2021) opgenomen met een berekening van de kapitaallasten van alle afgesloten en lopende investeringen alsook het geheel van investeringsvoornemens uit de begroting 2020 en de kadernota 2021-2024. Voor die gedetailleerde berekening van de kapitaallasten worden alle lopende investeringen cq. investeringsvoornemens beoordeeld op de vraag wanneer de uitgaven met de kennis van dit moment precies worden verwacht. Dus als bijvoorbeeld de investeringen voor de aanleg van wegen één jaar opschuiven, dan schuiven de kapitaallasten ook één jaar door.

Voor de berekening van de kapitaallasten in deze kadernota zijn de nieuwe investeringsvoornemens t.o.v. het investeringsplan bij de begroting 2020 meegenomen. Deze investeringsaanvragen zijn hierna in beeld gebracht.

Investeringsplan	oplevering	Levensduur	investering	Kapitaallasten			
				2021	2022	2023	2024
Vervangen gravel verharding op de begraafplaats door asfalt met kolken en banden	2020	50	60.000	1.500	1.494	1.489	1.482
Upgrade automatisering begraafplaats (geluidsinstallatie, pc)	2021	5	25.000	0	5.125	5.100	5.075
Verbeteren urnen- en strooifaciliteiten op de begraafplaats	2021	25	20.000	0	900	896	892
Verbouwen en upgrade aula op de begraafplaats	2021	25	70.000	0	3.150	3.136	3.122
Vervangen loods (opslagruimte op de begraafplaats) door nieuw gebouwtje	2020	50	50.000	1.250	1.245	1.240	1.235
Vervanging Gladheidsmeldsysteem	2021	8	18.000	2.779	2.385	2.368	2.351
Vervanging VS-375-K Renault (voertuig BOA 7210829)	2024	9	30.000	0	0	0	0
Vervanging VS-376-K Renault (7210792)	2024	9	28.000	0	0	0	0
Vervanging VS-377-K Renault (7210791)	2024	9	28.000	0	0	0	0
Vervanging VT-401-K Fuso (7210746)	2024	9	82.000	0	0	0	0
Vervanging VT-891-K Fuso (7210747)	2024	9	82.000	0	0	0	0
Vervanging VT-833-L Fuso (7210748)	2024	9	45.000	0	0	0	0
Vervanging VS-512-Z Fuso (7210752)	2024	9	65.000	0	0	0	0
Vervanging VS-261-Z Fuso (7210751)	2024	9	65.000	0	0	0	0
Vernieuwbouw gymzaal Klerkenhof 2022	2021	40	580.000	0	18.850	18.741	18.633
Vernieuwbouw Schakel 2026	2026	40	2.200.000	0	0	0	0

Investerings	oplevering	Levensduur	investering	Kapitaallasten			
				2021	2022	2023	2024
Vernieuwbouw & uitbreiding Elckerlyc 2024	2024	40	3.160.000	0	0	0	0
Vernieuwbouw Bolwerk 2022	2021	40	1.790.000	0	58.175	57.839	57.504
Vernieuwbouw Hobbit 2022	2021	40	1.750.000	0	56.975	57.420	56.063
Vernieuwbouw Willem de Zwijger 2023	2023	40	2.240.000	0	0	0	72.800
Investeringskrediet Mobiliteit	2021	50	2.256.474	0	62.053	61.715	61.376
Herinrichting VdMarckstraat 7230596	2021	15	-80.000	0	-5.933	-5.893	-5.853
IVVP Acacialaan 7260600	2021	25	-140.000	0	-6.650	-6.608	-6.566
Totaal			14.424.474	5.529	197.769	197.442	268.114

De aanvragen ten behoeve van de begraafplaats zijn investeringsvoornemens die volgen uit het geactualiseerde Beheerplan Begraafplaats Leiderdorp 2020-2029 (onderdeel van de IBOR-beheerplannen 2020-2029). De investeringsvoornemens die volgen uit alle overige geactualiseerde beheerplannen voor de openbare ruimte (IBOR) worden meegenomen in het investeringsplan bij de begroting 2021. De kapitaallasten van die investeringen maken deel uit van de geschetste ontwikkeling van de kosten beheer openbare ruimte in programma 2 (punt 202).

Het gladheidsmeldsysteem dient vervangen te worden. De soft- en hardware zijn verouderd, waardoor we het systeem na 2021 niet langer in bedrijf kunnen houden.

De aanvragen voor de aanschaf van acht voertuigen hebben betrekking op de reguliere vervanging van de voertuigen. Voertuigen met dieselmotoren worden vervangen door voertuigen met elektrische motoren.

De aanvragen met betrekking tot onderwijshuisvesting volgen uit het concept Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2021. In november 2016 is de Kadernota Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2017-2021 vastgesteld. Van daaruit zijn vanaf eind 2018 samen met de schoolbesturen een uitvoeringsplan en investeringsagenda voor nieuwbouw en vernieuwbouw (renovatie/nieuwbouw voor 40 jaar) voor de komende 15 jaar opgesteld. Dit concept integraal huisvestingsplan is, omdat er in de kadernota 2020 geen dekking voor gevonden kon worden, in 2019 nog niet in het college geagendeerd en dus evenmin ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. In het overzicht is de Leo Kannerschool (Touwbaan) niet opgenomen, daar er nog onvoldoende inzichtelijk is welke maatregelen nodig zijn om de school de komende jaren in stand te houden. Voor de tijdelijke huisvesting die nodig is tijdens vernieuwbouw is 5 jaar vooruit gekeken, vandaar dat de tijdelijke huisvesting voor de Schakel in 2026 niet is meegenomen. De kosten voor tijdelijke huisvesting worden niet afgeschreven, maar worden genomen in het jaar dat van de tijdelijke huisvesting gebruik wordt gemaakt.

De investeringsaanvraag voor Mobiliteit volgt uit het Mobiliteitsbeleid dat in januari 2020 is vastgesteld, om zo de maatregelen te kunnen realiseren. De uitwerking van deze maatregelen vindt plaats in de verschillende nota's welke het verkeersbeleid opvolgen. Het krediet voor mobiliteitsvisie wordt voor een deel gedekt uit oude IVVP investeringen. Het krediet wordt gebruikt voor het aanpassen van wegen, voetpaden en fietspaden om deze veiliger, duurzamer en/of directer te maken of om overlast op de omgeving (bv door auto's) te verminderen.

F. DUURZAAMHEID

In dit onderdeel is een overzicht opgenomen van de activiteiten uit het werkplan van de duurzaamheidsagenda. Dit overzicht is de specificatie van het opgevoerde budget in programma 2 voor duurzaamheid.

ACTIVITEITEN DUURZAAMHEIDSAGENDA	Kosten			
	2021	2022	2023	2024
ENERGIE				
Energiescans Particulieren (advies)		€ 22.500,00	€ 22.500,00	€ 22.500,00
Energiescans Scholen (advies)	€ -	-	-	
Energiescans Sport/maatschappelijk (advies)	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
Energiescans VVE (advies)	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Energiescans Overige	-	-	-	€ -
Energiescans gemeentelijkvastgoed (advies)	€ 5.000,00	€ 5.000,00		
Energiescans Ondernemers (advies)	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Advies op maat Scholen, Sport en VVE	€ 1.500,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
Wijk aanpak verduurzamen woningen	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Duurzaamheidslening*****	€ -	€ -	€ -	€ -
Meten en monitoren	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Verduurzamen operbare verlichting*				
De openbare wegen slim verlichten*				
Gemeentelijke regelgeving en beleid				
Nieuwbouwprojecten gasloos*				
Pilotproject gasloos wijk (onderzoek)				
Maken van warmte en energievisie(s)				
Uitvoeren regionale energie akkoord	€ 27.500,00	€ 27.500,00	€ 27.500,00	€ 27.500,00
Opzetten van lokale energie-initiatieven, zoals collectieven als coöperaties of het verhuren/leasen (incl. gemeentelijk daken)/ ondersteuning	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Onderzoek oprolbare zonnepanelen op sportvelden	€ 7.500,00			
Onderzoek energie opslag / experiment			€ 7.500,00	
We verkennen de mogelijkheden om duurzame maatregelen te treffen zijn bijvoorbeeld op geluidswal Leyhof zonnepanelen of op tunnelbak/geluidsscherm A4*				
Opstellen warmte-koudeatlas*				
Vervolg wind/Zon onderzoek in kader van RES	€ 20.000,00	€ 20.000,00		
Uitvoering RES			€ 20.000,00	€ 20.000,00
Energieopwekking uit fitnessapparaten				
Onderzoek energieopwekking via (afval)water*				

ACTIVITEITEN DUURZAAMHEIDSAGENDA	Kosten			
ENERGIE	2021	2022	2023	2024
Aansluiten woningen Restwarmte WBR*				
Voorlichting/Campagne Goed	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
DuurzaamBouwloket	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Inzetten Wijkambassadeurs	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Stimulering lokale initiatieven	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
MOBILITEIT				
Fietspaden te verbreden, de veiligheid te vergroten en de bewegwijzering in orde te maken*				
We verbeteren de doorgaande fietsverbindingen van en naar omliggende gemeenten*				
Campagne "Flink Fietsen" **				
Fietsparkeerplaatsen bij winkelgebieden, scholen, sportverenigingen*				
Onderzoeken genomen fietsen opknappen en beschikbaar stellen*				
Elektrisch oplaadpunt voor fietsen bij HSL/A4 centrum*				
Bevorden fietsgebruik door ouders en leden van sportclubs en scholen*				
Uitbreiden fietsenstalling gemeentehuis*				
Aanschaffen van nieuwe dienstdienfietsen gemeente*				
Onderzoek waterstof				
Onderzoeken verduurzaming collectief openbaar vervoer*				
Realiseren van parkeerplaatsen ten behoeve van autodelen*				
Oplaadpalen in Leiderdorp*				
Oplaadpunten fietsen haltes R-net*				
Wij verduurzamen ons gemeentelijk wagenpark zoveel mogelijk*				
Pick-up points*				
Watertaxi A4-/HSL-informatiecentrum*				
We zetten een campagne op om de mobiliteit te verduurzamen*				
AFVAL				
We gaan afvalbeleid opstellen*				
Afval meten en monitoren ***				
Openingstijden Milieustraat (zaterdag) verruimen*				

ACTIVITEITEN DUURZAAMHEIDSAGENDA	Kosten			
ENERGIE	2021	2022	2023	2024
Onderzoek hergebruik ingezamelde producten Milieustraat*				
We continueren De Beestenbende				
Scholen voorzien van een compostbak	€ 2.000,00			
Stimuleren betere afvalscheiden organisaties/ bedrijven en in eigen organisatie **				
Zwerfafval opruimen met inwoners, scholen en ondernemers ****				
Voorlichting over het verminderen van afval en afval scheiden.**				
KLIMAAT				
Operatie Steenbreek voort te zetten *				
Buurttuinen stimuleren*				
Overbodige voetpaden omzetten in groen*				
Aanleg van groene daken stimuleren*				
Pleinen voorzien van bomen*				
Actie regenton	€ 5.000,00		€ 5.000,00	
De toiletten in de schoolgebouwen worden voorzien van een hemelwateraansluiting/ nieuwbouw *				
Hydraulische doorrekening van ons integrale watersysteem*				
Af koppelen hemelwater van het rioolstelsel*				
Regionale samenwerking in de (afval)waterketen voortzetten*				
Aanleg gemeentelijke ecologische hoofdstructuur (GEHS) afronden en de GEHS verder ontwikkelen dmv ecologisch beheer.*				
Natuurmeetnet van Leiderdorp opzetten en in stand houden. *				
Stimuleren van de aanleg van tijdelijke natuur op braakliggende terreinen.*				
Samen met het MEC, IVN, KNNV en andere groene organisaties de bewustwording van onze inwoners, instellingen en ondernemers vergroten door het organiseren van excursies, tentoonstellingen, de Dag van het Park etc.	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Bijenlint Heelblaadjespad laten aansluiten op regionaal netwerk.*				
Bijen- en vlinderidylle realiseren op voormalig Vliko-terrein.*				

ACTIVITEITEN DUURZAAMHEIDSAGENDA	Kosten			
ENERGIE	2021	2022	2023	2024
Monitoring natuurontwikkeling natte natuur en waterkwaliteit in Boterhuispolder in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland.*				
Totaal	€ 184.000,00	€ 205.500,00	€ 213.000,00	€ 200.500,00

* Kosten niet ten laste van begroting Duurzaamheid maar van begroting project

** Valt binnen algemene communicatiebudget

*** Vvalt binnen algemene monitoringsysteem

**** Valt binnen budget Stimulering lokale initiatieven

***** Is een revolving fund. Kost de gemeente feitelijk geen geld

GEMEENTEHUIS
WILLEM-ALEXANDERLAAN 1
2351 DZ LEIDERDORP

POSTBUS 35
2350 AA LEIDERDORP

071 54 58 500
INFO@LEIDERDORP.NL
WWW.LEIDERDORP.NL

leiderdorp